

DACIA

PROPRIETAR: Societatea Națională de Editură și Arte Grafice
DACIA TRAIANA" Suc. T-șoara

Onor.
Biblioteca Palatului Cultural

A R A D

BUL. REZ. MIHAI 1, NR. 2, ET. 1 și 2

Telefoane:
Direcția . . . 48-33
Redacția . . . 16-00
Administrația . . . 50-62
Tipografia . . . 14-69

Arad
Str. Mărășești Nr. 1. Tel. 11-28

Cotidianul Banatului
și al Graniței de Vest

Director responsabil:
C. MIU-LERCA

ABONAMENTE ANUALE:
Pentru țărani . . . Lei 1800
Autorități și comercianți . . . Lei 3000
Instituții și întreprinderi . . . Lei 6000

Dr. Goebbels serie:

Singur Stalin s'a înapoiat mulțumit dela Teheran

Regele Petru a sosit în Anglia. Problema Ruso-finlandeză încă n'a fost rezolvată

Situația politică

Polemica de presă anglo-turcă a fost și continua a fi urmărită aici cu toată atenția, mai ales că ultimele manifestări au fost de o parte ca și de cealaltă destul de tranșante. Evident că se așteaptă precizările oficiale, dar se remarcă în cercurile diplomatice că dacă d. Eden a spus Marți că în problema anglo-turcă n'are nici o declarație de făcut, nici oficialitatea turcă n'a făcut vreo declarație publică. Într'adevăr, se știe că d. Saracioglu a convocat Lunea vrea să pe ziariștii turci din Istanbul la Ankara, într-o conferință, dar nu s'a putut afla nimic altceva decât că un asemenea contact cu presa e ceva foarte obișnuit și deci nu acuză nimic extraordinar. De asemenea, se sublinia la Berna că nici în pedina de Marți a Marelui Adunări Naționale, întrunită pentru prima oară după vacanța de iarnă, și onorată cu prezența însuși a d-lui Ismet Inonu, nu s'a făcut nici o declarație ce poate fi considerată ca semnificativă, declarație care nu s'a putut înregistra nici când, în aceeași zi, reprezentanții presei străine au fost primiți de către d. Menemencioğlu, ministrul afacerilor străine.

În cercurile politice din Berlin se subliniază că deși în problema finlandeză nu a mai intervenit nimic nou, Washingtonul și Londra arată o nerăbdare și o enervare ciudată, în legătură cu hotărârea pe care o așteaptă din partea Finlandei.

După părerea cercurilor germane, această nerăbdare este explicabilă prin situația generală a războiului, așa cum se prezintă pentru aliați la începutul lunii Martie.

Regele Petru al Jugoslaviei a sosit în Anglia

Lisabona, 10 (Rador). — DUPA CUM ANUNTA SERVICIUL BRITANIC DE INFORMAȚIUNI, REGELE PETRU AL JUGOSLAVIEI A SOSIT ÎN ANGLIA JOL.

Negocierile cu Spania vor fi încheiate cu succes?

București, 10. — S. P. P. transmite: Presa americană anunță că în ultimele 24 ore au apărut semne vizibile că negocierile cu Spania vor fi încheiate cu succes în zilele următoare.

Primul partid arab din Palestina protestează împotriva unui stat evreesc

Stockholm, 10 (Rador). — Corespondentul agenției DNB, transmite:

Primul partid arab din Palestina, a cărui întemeiere a fost anunțată Miercuri, a remis — după cum anunță „United Press” — consulului general nordamerican din Ierusalim un memoriu în care este condamnată declarația prezentată din Ierusalim congresului nordamerican prin care se recomandă creșterea unui stat evreesc, și a protestat împotriva unei asemenea atitudini a Statelor Unite.

BERLIN, 8. (Rador). În articolul său din săptămânalul „Das Reich” d. dr. Goebbels, ministru al Reichului constată că din partea germanilor nu este apreciață de fel stăruința gen reclamei cu care inamicii din vest proclamă viitoarelor intenții în materii politice și militare.

Vedem în aceasta spune d-sa un semn mai de grabă de stăruință decât de forță. Din motive politice și psihologice aliații sunt siliți să facă sgomot cât mai mare. Stâlpii coaliției adversarilor încep să părăsesc. Singur Stalin s'a înapoiat mulțumit dela Teheran, constată d. dr. Goebbels. El știe precis ce vrea și el nu se pândeste, firește, să cucerească măcar un singur metru pătrat din Europa pen-

tru a-l ceda vreunui din partenerii de coaliție și mai cu seama fostului stăpân.

Anglia a recurs la război în 1939 pentru a împiedeca o corectare absolut nesemnificativă și pe care realitățile o impunau, a patrimoniului nostru răsăritean pentru a vedea în aceasta o deplasare a echilibrului european. În cursul acestui război toate frontierele continentului nostru s'au elătinat și azi, probabil, nu mai este nimeni la Londra care să creadă că la sfârșitul războiului ar putea să devină din nou o realitate Europa din 1939. Pe scurt: războiul Angliei se datorește unei greșeli tragice și fatale ceea ce ea voia s'o evite profund.

Proiecte pentru pacea viitoare

Proiectele pe care le va lua pacea viitoare se numără cu zecele în Anglia. Ele se contrazic în mod grotesc și pendulează între iluzionism diletant și cel mai înțunecat pesimism.

Numai evreii din cele două țări din tabara inamică se simt stăpâni pe ei. Evenimentele se desfășoară exact așa cum doreau ei. Bolșevismul a câștigat teren considerabil atât în est cât și în vest. Dacă nu este apărut poporul împotriva infectării cu această otrăvă infer-

nală nu este de mirat dacă ei este cazul treptat de molima și acesta este cazul într-o măsură periculoasă în Anglia.

Urmarea logică a acestei evoluții începe treptat să-și facă efectul asupra poporului englez. Prima victimă va fi plutocrația engleză. Ea poate întârzia încă pentru un timp oarecare soarta fatală sub presiunea stării de alarmă națională. Dar în cele din urmă se va prăbuși. Fiecare zi de război în plus înseamnă încă un cui în coșciugul ei.

Ce urmărește Anglia prin acest război?

Care este englezul — se întreabă d. dr. Goebbels — care poate să ne dea un răspuns la întrebarea: ce urmărește Anglia prin acest război? Vrea oare Anglia să restabilească prin acest război echilibrul european și dacă da împotriva cui? Dacă el este amenințat de Germania s'ar putea desigur să se spere că se va suprima pericolul prin înfrângerea militară a Reichului.

Da, chiar din acel moment Unirea Sovietică nu ar interveni pentru a ocupa — și această este o amenințare cu mult mai puternică — locul Germaniei?

Să presupunem că dorințele Angliei se împlinesc cu adevărat și ea Reichul se prăbușește. Serbările victoriei nu ar dura decât câteva zile la Londra fiind înlocuite cu manifestări uriașe ale comuniștilor. Clasele conducătoare actuale din Anglia se vor găsi atunci în fața unei situații interne și externe pe care nu o

vor mai putea controla sau influența nici chiar cu sprijinul Statelor Unite.

Aci se găsește deci adevărată problema de război. Pe lângă această Anglia trebuie să înțepindă într'un timp dinainte fixat să înțepindă sarcina ei cea mai grea în Apus și să aștepte în legătura cu această să primească lovituri militare din partea Reichului, lovituri care vor distruge brușar și de brusc legenda engleză a unui război care ar fi câștigat de pe acum.

Exprimăm ferma noastră convingere — continuă d. dr. Goebbels — că Anglia și St. Unite vor fi respinse cu pierderi sângeroase de către armata germană în cazul unei încercări de invazie. Și atunci? Atunci plutocrațiile occidentale mai rămân cu speranța că bolșevismul va învinge Reichul. Dar această victorie bolșevică va fi ea oare și o victorie engleză și nordamericană?

Senatorul american Willy declară:

Problema finlandeză ar fi rezolvată simplu dacă toți finlandezii ar fi trimiși coloniști în Alaska

BERLIN, 10 — La Wilhelmstrasse se găsește oare atenție declarației senatului American Willy, care a fost difuzată de agenția „United Press”, deoarece denotă unele tendințe de susținere a expansiunii sovietice. Senatorul american a spus că problema Finlandei ar fi rezolvată în modul cel mai simplu dacă toți finlandezii ar fi trimiși coloniști în Alaska. În afară de faptul că soarta unui popor este tratată cu atâta ușurință, la Berlin se crede că se poate admite

că spațiul astfel curățit de finlandezi ar fi ocupat de ruși, cari ar ajunge astfel vecinii imediați ai popoarelor scandinave și mai ales ai suedezilor. Nu se poate arăta cât de primejdioasă ar fi o asemenea soluție, mai ales dacă se ține seama și de declarațiile d-lui Walterlippmann, prietenul intim al d-lui Roosevelt, care pledează pentru necesitatea sovieticilor de a primi puncte de sprijin la Marea Baltică. De sigur că dacă sovietele vor avea o flotă în marea Baltică, în curând riveranii acestui mari, se vor ve-

În insulele britanice se va produce probabil o alunecare de teren către stânga care va țări tot ce mai este englez în Anglia. La Londra oamenii pot să se revolte cât vor împotriva acestui adevăr și se întemează însă pe realități de neînălțare și simptomele cari vestesc o asemenea evoluție sunt absolut sigure.

La Londra se apropie napasta

La Londra se vede apropiindu-se năpasta fără a se putea găsi soluția pentru a o evita. Războiul Angliei nu mai este un război al Angliei.

Plutocrația engleză a voit să facă pe aliați să scoată castanele din foc și iată că actualmente ea este condamnată să facă același lucru usturător în folosul aliaților ei.

Ce avem noi de făcut în această dilemă a războiului? — încheie d. dr. Goebbels. — Noi trebuie să ne pregătim din punct de vedere material pentru marea criză a războiului ce este în mod fatal legată de această dezvoltare. Războiul își va găsi soluția în momentul lui culminant. Este sigur că în aceasta fază a războiului se va afla marea posibilitate de voință și de hotărâre dărză și integrală. Succesul armelor noastre va constitui rezultatul unui imperativ istoric. Spunem acest lucru nu din fatalism ci pentru că știm că este așa. Nici un eveniment nu va putea să ne mai surprindă, căci noi suntem gata și după cât se știe aceasta este totul.

Moscova și-a făcut un plan greșit cu privire la Finlanda

București, 10. — S. P. P. transmite: PRESA SUEDEZĂ SCOATE ÎN RELIEF ATITUDINEA FERMĂ A GUVERNULUI FINLANDEZ FAȚA DE PROPUNERILE DE PACE ALE RUȘII SOVIETICE.

SE AFIRMA CĂ MOSCOVA ȘI-A FĂCUT UN CALCUL GREȘIT CÂND A PUBLICAT CONDIȚIILE ARMISTICIULUI, ÎN SCOPUL DE A PRESA ASUPRA GUVERNULUI DIN HELSINKI ȘI A DETERMINA ASTFEL LA O ACȚIUNE MAI RAPIDĂ. ACEASTA ESTE, AFIRMA „STOCKHOLMS TIDNINGEN”, O GREȘALĂ PSIHOLGICĂ LA FEL CU BOMBARDAREA ORAȘULUI HELSINKI.

INC'ODATĂ PALATUL CULTURAL

Ca unul obsedat de o idee, revin în nou la proiectul Palatului Cultural, pentru a nu alăbi interesul opiniei publice, data fiind convingerea mea fermă că, instituirea acestei treburi să ia ființă încă în decursul anului în curs. Căci în caz contrar nici în trei-zeci de ani Timișoara nu va avea un lăcaș demn pentru adăpostirea Culturii. Mă voi explica mai jos. Deocamdată să luăm în cercetare obiecțiunile ridicate împotriva planului, expus din parte-mi la ultimul Consiliu de Colaborare al Municipiului, cât și la ședința publică din luna Februarie.

Astfel „Indreptarea” și-a exprimat temerea că, colțul peste drum de Catedrală și învecinat cu Școala Comercială (actualul lot al C. F. R.-ului), ar fi prea sgomotos pentru conferințe și concerte. Cum, însă, palatul se va clădi pe trei fronturi (Bul. Reg. Ferdinand, Diaconovici Loga și pe o stradă îngustă între palat și Școala Comercială), sala de conferințe se poate foarte bine acționa către această stradă, unde nu este circulație.

O altă obiecțiune e că, acest colț ar fi destinat vadului comercial. Cred, însă, că din moment ce avem în regiunea aceasta Catedrala la stânga Școala Comercială și Cinematograful, iar la dreapta, în parcul Scudier, se va ridica Pavilionul oficial pentru expoziții permanente, nu mai poate fi vorba de un centru comercial. Și de altminteri sunt nevoiți, ca să combat acest spirit mercantil pe lângă tot respectul ce-l port vieții economice, din următoarele motive.

Dr. Telbisz, fiu de țaran bulgar din Vinga, a fost acela, care administrând ca primar timp de 30 ani orașul, a făcut din Timișoara o urbe modernă și un centru industrial și comercial, dărâmand meterezele cetății vechi (chiar și cele patru porți de interes istoric, dar cu amintiri neplăcute pentru Unguri), ridicând palate și fabrici din cărămizile zidurilor puternice și mult încercate. Fără a jertfi, însă, o para-chioară pentru scopuri culturale. Așa a rămas acest municipiu, (pe atunci cel mai bogat oraș din fosta Ungarie), lipsit de un palat cultural, bibliotecă, muzeu corespunzător, conservator, teatru încăpător etc. mai mult: fără un monument de seamă, fără un semn de artă plastică, având Telbisz devisa: Vreau să fac din Timișoara un oraș bogat, apoi din această bogăție va răsa și cultura citadină. Asta a fost obiectivul administrației locale acum un jumătate de secol în urmă. Și acest spirit mercantil și-a impus punctul său de vedere și, stăpânirii române, căci toți edilii, care au condus orașul timp de un sfert de veac, fuseseră captivați de acest principiu. Cu toții socoteam — și fac mea culpa — că orașul nu este încă destul de bogat, ca să (re)acă la realizări culturale în stil mare. Până-ce la un moment dat criza de după războiul trecut și-a făcut efectul nedorit: Municipiul a sărăcit. Și este o sinamăgire din partea publicului nostru (și greșite și Bucureștii), când socotea Timișoara printre orașele bogate ale țării... A! S'au îmbogățit cetățenii orașului, dar Municipiul a sărăcit. Iată câteva date:

Încă administrația maghiară a contractat un împrumut foarte oneros, în 1913, cu niște dobânzi exorbitante pe acele timpuri (afacere nu prea curată!). În suma de 2.200.000 Fr. Elv. la o bancă din Svițera. Până la 1915 s'au plătit 2—3 rate, apoi plățile fură sistate, adică depozitate la Buda-pesta. Administrația română fu nevoită, ca să preia această enormă datorie, care — după lungi tratative — a fost convertită în 1924 cu suma de 3.250.000 Fr. Elv. (rate restante, dobânzi, capital), având orașul să plătească semestrial 116.176 Fr. Elv. (bani buni, bani pesini!), când s'a încheiat o nouă convenție, în temeiul căreia Municipiul a replătit împrumutul întreg cu suma de 61 milioane lei (aur!). Cum orașul n'arvase bani suficienți, a contractat un împrumut de 41 milioane lei la Casa de Depuneri, achitând 8.213.000 lei rate anuale. (Rata ultimă este scadență anul viitor).

Pe lângă această povară a trecutului, Municipiul fu nevoit, ca să reconstruiască și să repare tot ce s'a năgălit în decursul războiului trecut; să refacă Uzina Electrică, Uzina de Gaz, Tramvaiele comunale, Apeductul, Canalizarea etc. etc. și să țină pas cu ritmul vremii foarte dinamic sub stăpânirea românească, având o populație

mereu crescândă (dela 75.000 locuitori la 130.000). Situație, ce a pretins prelungirea enormă a rețelelor de tramvai, conducte electrice, conductele apeductului, canaluri, pavaj, trotuare etc. etc., investițiuni, ce au

consumat sume enorme.

Și pupază pe colac, a venit improprietărea urbană și exproprierea prin reforma agrară, încât patrimoniul public s'a redus cum rezultă din tabelul următoarele:

Situația suprafețelor la:

	1. I. 1920		1. I. 1944		
	Ha	m ²	Ha	m ²	
I. INTRAVILAN:					
a. Tereu clădit . .	56	1200	58	9788	Construcțiile proprii ale primăriei, în 24 ani prezintă diferență
b. Tereu viran, neclădit	295	7617	87	2014	Improprietărea urbană
c. Străzi, Piete . .	81	1565	104	6165	Cartiere noui înființate
d. Parcuri	12	1900	17	877	Parcuri noui înființate
TOTAL	445	2282	267	8844	
II. EXTRAVILAN:	2723	4499	1461	9118	Expropriat prin reforma agrară
TOTAL	3168	6781	1729	6862	

În total, deci, dela 3168 Ha 6781 m² la 1729 Ha 6862 m². Și din nou am intrat într'un lung și istovitor război; din nou se amân investițiunile, reparaturile necesare în lipsă de materiale; din nou se uzează prin funcționarea neconținută și supraîncăleată în utilajul întreprinderilor comunale, urmând ca după război să se refacă tot din temelii, consumând alte sute și sute de milioane (Numai Uzina Electrică a înscris în planul quinquenai 100 milioane lei). Vom mai avea respirație, ca să facem investiții culturale?

Incontestabil, ar fi excelent și planul, ventilat în „Dacia”, ca toate instituțiunile (Muzeul, Conservatorul etc. să fie adăpostite în palate special construite, evitând concentrarea lor într'un singur palat, cum propusese eu, Plan grandos, dar nu se va realiza nici după un secol.

Admirabil este și planul (conceput încă de administrația ungurească) și menținut și în planul de sistematizare română, ca Palatul Cultural să fie ridicat pe locul Cazarmii Ardelenești din Cetate. Dar dacă timp de jumătate de secol, când orașul era bogat, nu s'a putut realiza acest plan, pe viitor nu văd nici o rază de speranță, pentru înfăptuirile contemplate, deoarece orașul ar fi obligat, ca să clădească în schimb niște căsărmi moderne în altă parte. (Din nou câteva sute de milioane).

Și observația aceea, că în Palatul Cultural să nu fie adăpostite școlile (adică Conservatorul și Școala de Arte decorative, este foarte justă. Dar cum aceste instituțiuni au câte o clădire modernă, aptă pentru a fi vândută, am propus concentrarea lor în Palatul Cultural, obținând și pe această cale sume importante pe seama fon-

dului comun. În consecință din vânzarea fostului hotel Ferdinand, a complexului de clădiri din lotul actualului Conservator, a imobilului ce formează proprietatea Școlii de Arte Decorative, a Societății de Belle Arte, a lotului Ateneului Român și a lotului Caselor Naționale Emanuil Ungurianu am putea forma un fond considerabil. Ori costul unui Palat Cultural nu cred să fie exorbitant, deoarece pentru interior nu se cer mari investiții, în afară de sala de conferințe, care necesită mobilier special.

Cum orașul va avea să contribuie cu un lot (dat dat în schimb C. F. R.-ului) și cu cărămida din cărămidăria proprie; cum nu-mi pot imagina ca U. D. R.-ul să nu livreze cu preț redus, fierul de construcție și Ministerul de Domenii lemnul de construcție, proiectul nu pare a fi ireal, dacă se vor prezenta cumpărători serioși.

Evident, nu se poate face nici măcar o calculație aproximativă; prin urmare rugăm pe dl. primar dr. Ion Dobozan, să dispună ca Serviciul Tehnic al orașului să întocmească un plan de construcție și pe baza acestuia un proiect de devize, pentru a ne lămurii mai detaliat. Cu atât mai vădit că, generația din care și Domnia Sa face parte, are datoria sfântă, înainte ce se vor închide porțile după ea, ca să se îngrijească de un adăpost demn pe seama Culturii, ușurând și prin aceasta povara generațiilor viitoare. Având, mereu, în față axioma atât de plastic exprimată de marele filosof Rădulescu-Motru (în lucrarea sa „Zeit und Schicksal”, Ed. 1943, p. 90): „Die Geschichte eines Volks zählt nicht nach Jahren, sondern nach dem Wert der Kulturtaeten, womit dieses Volk sich selbst übertrifft”.

Dr. C. GROȘOREAN

„PARADISUL” din trilogia Divinei Comedii în a treia ediție românească de Alex. Marcu

Cu prilejul apariției „Paradisului” din trilogia „Divinei” Comedii” cetim un articol de confesiune intitulat: „De ce am tradus „Divina Comedie” pe care d. Alex. Marcu, distinsul scriitor și subsecretar de stat al Propagandei Naționale îl publică în revista „Dacia rediviva” de sub conducerea dlui Vasile Netea, D. Alex. Marcu deapănă amintiri din anii săi de studii în Italia, din

anii trăiți la Florența cu Parodi și cu Rajna la Roma cu Vasile Pârvan, ani care i-au servit de îndreptar în cunoașterea literaturii italiene. D-sa mărturisește că dintru început „Divina Comedie” a fost aceea de care s'a apropiat mai mult și a avut ambiția să facă „să devină o realitate vie pentru intelectualitatea academică dela noi, cunoașterea capodoperei lui Dante”.

„Prietenie și luptă”

Buletinul Asociației Româno-Germane, „Prietenie și Luptă” publică în N-rul de pe Februarie studiul d-lui prof. Al. Taigara-Samenaș intitulat „Arta plastică germană”. Spicium această constatare:

„Atât în pictură, dar mai ales în sculptură, artiștii zilelor de azi au reînviat în Germania tradiția, cam delăsată, a re-

prezentării nudului, care ne-a lăsat din vremurile clasicității eline și ale splendei renașterii italiene lucrări vegnic înviorătoare. Originalitatea artiștilor germani de azi constă în părăsirea vechiului „canon” artistic, înlocuindu-l printr'un naturalism sincer și fără ideji preconceptuale, care impresionează și mai plăcut”.

NOTE

„INTELECTUALITATE ȘI CULTURĂ” se întitulează eseuul dlui Ilariu Dobridor publicat în „Câmpia Libertății” revistă condusă de d. Vlaicu Bârna. Câtăm acest final, drept concluzie:

„A surprins elanul de viață sufletească și a-i imprima stilul propriu înseamnă a participa la cultură. O îngrămădire de stiluri dă o cultură, o îngrămădire de gânduri dă un stil, o îngrămădire de viață dă un gând, o îngrămădire de suflet creează o viață”.

„Dincolo de viață și suflet nu poate exista gând, stil și cultură, ci numai intelectualitate fără expresie și vrednicie fără stil.

CARTE DE MUZICĂ PENTRU ACOEDEON. D. Aurel Doroga a tipărit cartea I pentru acordeon, „Răsunet Românesc”, cu un bogat și variat cuprins de cântece din regiunile Ardealului, Banatului, Olteniei și Munteniei (doine, cântece vechi, patriotice, moștești, studențești, etc).

Amintim că „Răsunet Românesc” este prima carte de muzică românească pentru acordeon.

„CÂMPIA LIBERTĂȚII” valoroasă revistă a dlui Vlaicu Bârna aduce număr de număr deosebit de valoroase colaborări și un material grațios istoric-literar-social. Subliniem în numărul 8 articolul „Mizeriile unei ratificări” datorit dlui Vasile Stoica, în care d-sa face istoricul ratificării Basarabiei noastre, încheind cu aceste considerațiuni: „Sub înfățișarea noastră liniștită clootim de orice nedreptate ni se face”.

„BUCOVINA LITERARĂ” revista dela Cernăuți se străduiește să fie o publicație literară deosebită, cu o pronunțată notă provincială sămănătoristă.

GEORGE DRUMUR scoate la Cernăuți revista „Bucovina literară” literatură locală demnă de remarcă și cronică bogată. Pentru cunoașterea mișcării literare din Bucovina revista d-lui George Drumur este un bun ghid. O remarcăm ca atare.

Foi volante

Noi

Mircea Damian semnează un articol în „Fapta” cu titlul „Am căzut la sindicat”. Este un articol care impresionează prin sinceritatea lui.

Printre altele d. Mircea Damian spune: „Misiunea ziaristului e plină de greutăți, de renunțări, de riscuri, de sacrificii”.

Pe toate le răsplătește cititorul dacă ai reușit să-i câștigi, inima și încrederea. El cititorul, te simte, și se uită, în ochi printre rânduri și printre virgule, și întotdeauna știe când ești sincer, când glumești și când ești prost.

Și mai departe: „Mie și aliora ca mine, ne rămâne marea corvoadă și condeiul pe care trebuie să-l încărcăm și să-l slobozim în fiecare zi pe trei coloane, torurați de veșnicul chin al frazei, obsedați de veșnicul fapt codian, mereu al oricui și al tuturor, arzând pe propriul nostru rug, ca să împlinim blestemul și binecuvântarea harului”.

Poate nicidecum nimeni n'a conturat mai bine sbuciumată viață a gazetarului.

Este un blestem această viață pentru veșnicul ei sbucium dus uneori până la supliciu și este o binecuvântare pentru dăruirea, pentru căldura și sufletul pe care gazetarul o dă în fiecare zi cititorului său.

MIA MARIAN JALEȘ

Actualitatea

INTERESUL POLITIC. Dacă încercăm să înțelegem situația în Turcia atât de obositor apăsătoare prietenia ei cu Italia vom vedea că se desfășoară acolo o dramă — ciocnirea între interesul politic de Stat, al Turciei și sentimentele ei naționale. Intre Turcia și Marea Britanie există, într-adevăr, o prietenie istorică, pe care războiul din 1914—18 nu a putut-o turbura substanțial, nici nimici pentru aliații ei. Anglia care este o țară a interesului crud și integral, încearcă să utilizeze politicește prietenia aceasta. Astfel se creează mica drama, de care vorbim între interesul britanic și sentimentul poporului turc. De dragul Angliei, Turcia nu dorește să intre în război, după cum nici Anglia, urmărindu-și negustoresc interesul, nu-l poate sacrifica pentru dragostea ei față de Turcia. — Situația războiului, deși încordată între ele, fără ca, totuși, Turcia să facă greșeli fatale.

ACTIVITATEA EXTRAȘCOLARĂ. Ministerul Culturii Naționale își exprimă din nou dorința, ca profesorii de literatură și învățătorii de la sate să desfășoare un larg și neîntrerupt activitatea lor extrașcolară. Caracterul acestei activități este determinat de spiritul vremii în care trăim. Patria se găsește în război, și activitatea extrașcolară va trebui, logic, să fie legată de lupta națiunii pentru drepturile sale. În primul rând, atât la orașe cât și la sate, profesorii încearcă să trezească și să organizeze spiritul filantropic al elevilor și al societății românești. Marile dănații bănești, care s-au făcut până acum nu s-au realizat fără indemnul luminat al profesorilor și învățătorilor. Apoi, pregătirea societății pentru înțelegerea patriotică a războiului românesc — este în mare parte, opera culturală a profesorilor și învățătorilor. Și această frumoasă muncă la sate, pe care o desfășoară românii alături de soful, care a rămas acasă sau în lipsa lui, este opera de indemn al elementelor noastre învățătoresc.

FUNCTIONARI INCORECTI. Pentru presa română și pentru ziarul nostru în special, este o crudă suferință faptul de a trebui să publice încorectitudinile săvârșite de unii funcționari și de capturile, pe care le săvârșesc — printre ei — Justiția vigilentă. Noi pornim în aprecierea funcționarilor nu numai din teza filosofică generală, a cărei evidență empirică este absolută — și anume, că omul poate trăi cinstit în viață, ci din normativul partitit și eroic al neamului nostru, care când își rezolvă cu arma în mână soarta sa cere românului să fie cinstit ca un inger. Și mai ales funcționarul, despre care Mareșalul Conducător l'a conceput ca fundamentul vieții noastre de stat. Grozavă este vinovăția funcționarului necinstit, fiindcă el atacă dintr-o dată și numele de român, care în timpurile acestea s'a încălecat de cinste și glorie, atacă ostirea, care prin cinste absolută și sacrificiu sfânt glorifică patria, și atacă întregul corp funcționaresc, care după cum știe toată lumea este de o corectitudine și cinste desăvârșită. Ne mângâiem totuși, cu constatarea, că încorectitudinile întâmplătoare nu sdruncină nici Statul, nici societatea românească.

CERTIFICATELE DE CASATORIE. Aceste certificate sunt bariera de sănătate conjugală, peste care niciun om nu mai poate trece de acum înainte, pentru a introduce în familia nou întemeiată grele și periculoase boli și predispoziții malade. Ele se aplică pretutindeni, și trebuie să facem constatarea, că populația în masă a primit cu bucurie această formalitate dintr-o foarte formalitățile cea mai necesară. Fiecare țaran înțelege, că examenul medical nu este altceva decât urmărirea bolilor și stăpînirea lor imediată. Familia trebuie să înceapă bine ca să se desvolte cu spor și bucurie. Nu au avut dreptate pesimiștii noștri profesioniști — la noi pesimismul devine, la unii, profesiune — susținând inoportunitatea certificatelor de căsătorie, glumind că românul va ști să le ocolească și să le anihileze intențiile. De unde ele s-au născut. Medicii nu veghiat și veghiază, ca aceste lamentații negre să nu aibă nici o temelie, nici justificare.

In memoria generalului de corp de armată Florea Mitrănescu

Parastasul dela Biserica Militară din Timișoara

Sâmbătă 4 Martie, ora 11,30 d. m. în Biserica Militară din Timișoara, s'a oficiat într-un cadru solemn un parastas pentru acela ce a fost Generalul de Corp de Armată Mitrănescu Florea.

Serviciul divin s'a oficiat de un sobor compus din preoții militari: Preot Protopreot Major Dumitru Coșeriu, Preot Econom Antonescu Dumitru și preot Căpitan Băntiu Constantin.

Corul Regimentului 5 Vânători a dat răspunsurile religioase.

La parastas a participat familia marelui dispărut, precum și P. S. Sa Dr. Vasile Lăzărescu Episcopul Timișoarei, General de Divizie Schmidt, General Sădău, General Deliceanu, prefectul județului Timiș-Torontal, Primar Tierașu, Colonel Chitu Vasile, Colonel Chechulescu, Lt. Colonel Săndulescu, Lt. Colonel Popescu R. Constantin, Colonel Intendant Pașchi, Lt. Colonel Pantazi, Lt. Colonel Șopron, Major Constantin Cavaropol, Intendent Major Talpuș Alexandru și numeroasă asistență, formată din ofițerii superiori și inferiori reprezentând unitățile din Garnizoană, precum și o companie de ostași spre a fi de față la slujba ce s'a oficiat pentru unul din cei mai ideali și vrednici comandanți de osti pe care i-a avut țara noastră.

Episcopul Romano-Catolic al Timișoarei, a fost reprezentat prin Mons. Dr. Lothar Unterweger Protonotar Apostolic.

Prin străduința dlui Locot. Colonel Popescu R. Constantin, un colaborator neobosit al marelui dispărut s'a dat o masă în tinda bisericii unui număr de peste 50 de săraci din orașul Timișoara. Masa s'a binecuvântat de către Prea Cucernea Sa Econom Căpitan Antonescu Dumitru, Confesorul Garnizoanei. În lumina semiobscură ce se proiecta pe figurile oamenilor săraci, se întrevădea sufletul curat și modest al marelui dispărut General Mitrănescu Florea.

SOLEMNITATEA IMPĂRȚIRII DARURILOR

Din inițiativa comandantului Corpului de Armată din localitate, în sala de festivități a Primăriei Municipiului Timișoara a avut loc o piasă solemnitate, în cadrul căreia s'au distribuit daruri la 30 familii de români săraci, în amintirea generalului de Corp de Armată Mitrănescu Florea.

Solemnitatea a fost prezidată de P. S. S. Episcopul dr. Vasile Lăzărescu, având la dreapta pe d. general Sădău și pe d. dr. Emil Tierașu, ajutor de primar al municipiului, iar la stânga pe d. dr. Gh. Ciupe inspector general administrativ.

În numeroasa asistență am remarcat prezența dlor: Manase Marcu subprefect, reprezentând pe d. general Deliceanu prefectul județului, N. Kirîșescu

directorul Teatrului Național, Ludovic Ciobanu, Mihai chestorul poliției, col. Popescu șef de Staț Major, col. Lupu, col. Dobren, col. Dumitrescu, col. Corbu, col. Tudoran, col. Vișcopoleanu, col. Voinescu, lt. col. medic Dăscălescu, lt. col. Climescu, lt. col. Dineulescu, lt. col. Ciobanu, lt. col. magistrat Cămpănu, lt. col. Behmitz, lt. col. Boian, lt. col. Popescu, maior Mărzac, maior Făgărășanu, pr. Secoșan, N. Ionescu-Brezeanu, etc.

Solemnitatea a început printr-un serviciu divin oficiat de preoții militari Coșeriu, ept. Ion Antonescu și ept. Băutu.

După terminarea serviciului religios, în cadrul căruia s'a oficiat și pentru pomenirea generalului Florea Mitrănescu, pr. maior Coșeriu a ținut o frumoasă cuvântare arătând sensul creștinesc al alinării suferințelor celor aflați în nevoie, prin ruperea din puținul pe care-l ai.

Viața generalului Florea Mitrănescu — a spus d-sa — a fost un exemplu de fapte bune. Întă dece gesturi comandamentului corpului de armată, care a ținut să adauge la memoria marelui dispărut binefacerea de astăzi se potrivește atât de mult cu sufletul acela care a fost generalul Florea Mitrănescu.

După cuvântarea pr. maior Coșeriu s'a procedat la distribuirea darurilor pentru cele 30 familii sărace.

Refacerea patrimoniul forestier al jud. T.-Torontal
Norme pentru plantarea pueților. Felurile plantării. Concluzii.

Deoarece județul nostru este mult tribuit de județele ce-l împrejmuesc, cu lemn, atât de foc cât și de construcție, împădurirea lui este una dintre grijile organelor silvice. Văzând care este media de pădure (25%) ce trebuie să acopere întinsul unui ținut, pentru că acesta să fie apărut de seceta și agricultura să nu sufere, înțelegem strădania Direcției Silvice din Ministerul Agriculturii și a Domeniilor.

Conducătorul Statului, în marea sa grijă pentru bunul mers al tuturor ramurilor de activitate, ordonă printr-o lege de a se împăduri; de-a se ajunge la

o medie armonică cel puțin acolo unde situația pădurilor este ca și în județul Timiș-Torontal. Numai 6% din suprafața județului nostru este acoperită cu pădure, fapt care a permis ca majoritatea lui să fie declarată de zonă de stepă.

NORME PENTRU PLANTAREA PUEȚILOR

Pueții vor fi transportați cu rădăcinile complet acoperite și bine înveliți, ca să fie ferți de răniri (sgărări). Pueții cum se scoar din pepinieră, se încarcă imediat în căruțe, se acoperă cu pleavă, fân, sau

pae, se udă acest acoperământ și apoi se acoperă bine ca să fie ferite rădăcinile de vânt.

2 FELURI DE PLANTARE A PUEȚILOR

Plantarea se face în 2 feluri, după cum terenul în care se plantează, este sau nu desfundat. Dacă terenul a fost desfundat, atunci pueților dela 1—3 ani, li se fac gropi de 0.20—0.30 cum la teren arat, iar la teren înțelenit (smârcuri, bălți, râpe) 0.30—0.40 cm. Pentru pueții de 4—5 ani gropile se vor face mai mari, de cel puțin 0.80 (0.80), 0.60 cm. Pământul la facerea gropilor se va pune separat, cel de sus sagru, de cel de jos sărac). La îngroparea pueților, pământul scos deasupra se va pune la rădăcină, iar cel sărac scos din fondul gropii deasupra.

La plantarea pueților de 1—3 ani, în ambele feluri, plantarea se face pe rânduri distanțe de 1.50, iar între pueți pe rând distanța va fi de 0.80 cm.

În teren desfundat de toamna echipe formate de câte 2 muncitori fac gropile atunci punând cu grijă planta în pământ, ca aceasta să nu intre mai adânc decât 1—2 degete decât a fost în pepinieră.

Dacă plantarea a fost făcută cu salcâm, glădiță și plop canadian, în teren desfundat, atunci pueții se retează cu foarfeca la 5 cm, dela fața pământului. Tot în terenurile desfundate mai este nevoie de a se face între rîndurile pueților culturi agricole. De preferință: cartofi, fasole, sfeclă, cari vor fi prășite spre a scăpa pueții de buruiănă.

Văzând importanța pe care o are lemnul pentru județul nostru, normele indicate de către organele silvice pentru plantarea pueților sunt mai mult decât obligatorii. Atât comunele cât și particularii, cari în primăvara anului în curs, vor face plantații, se vor ține stricți de ele.

Ploile vor fi mai regulate. Iar verile noastre cari în cele mai dese cazuri sunt fără de strop de apă, se vor schimba.

CONST. JALEȘ

DOREL DRAGUESCU

Constatări în legătură cu marea acțiune de sabotaj a unor tăbăcari din Timișoara

Ultimile senzaționale descoperiri făcute la Timișoara în legătură cu acțiunea de sabotaj a numeroși tăbăcari, care sustrăgeau dela colectare pieile crude pentru a le tăbăci în mod clandestin și a le vinde cu preț de speulă, întreit și împătrit decât cel fixat oficial, vine să ilustreze o situație care ar trebui să fie oarecum schimbată.

Descoperirile făcute care cuprind nu numai actele de sabotaj, ci și materialul găsit în valoare aproximativă de 50.000.000 lei, ne dau dovada că în special în această regiune materia primă nu este lipsă și că ea, dacă ar fi pusă în vânzare sub ocrotirea legii, la lumina zilei adică, ar putea să satisfacă nevoile unei părți din populația țării.

Adăogând la aceasta situația magazinelor de încălțăminte care stau cu rafturile încărcate în așteptarea cumpărătorilor ce vin atât de rar, rezultă că oarecui s'a făcut cu alte produse raționalizate, cu zahărul de exemplu, ar putea să se facă și cu pielea.

Numai în felul acesta s'ar putea pune piedecă acțiunii de sabotaj a diferiților tăbăcari și agenți de desfacere, care vânzând pe sub mână pielea, păgubesc statul cu sume importante, sume ce ar reprezenta — dacă vânzarea pielei ar fi lăsată liberă în comerț — diferite taxe și impozite dela care comerciantul sau tăbăcarul nu s'ar putea sustrage.

Știm cu toții — de exemplu — că fabricarea nobucului (un fel de piele albă pentru încălțăminte de vară) este oprită dela fabricație. Ei bine, oarecui tăbăcarilor mari, cu răspundere, nu au dreptul să fabrice, fabrică tăbăcării clandestine, care o distribuie apoi „la negru” cu sume extrem de mari.

Același lucru se întâmplă și cu pielea cealaltă și cu talpa. Tăbăcarii mari fabricile de piele mai bine zis, care-și dau seama de răspundere și căroră nu le convine să-și pună în pericol situația și sumele investite în întreprindere, lucrează conform legii, respectând toate restricțiile.

Așa se explică faptul că printre cei arestați nu se găsește niciun tăbăcar serios ci numai ciurucurile breslei, oameni care în fond nu au nimic de pierdut, dar care prin acțiunea lor de sabotaj au acumulat milioane grele, cauzând în același timp statului mari pagube materiale.

Sanționarea lor merită să fie atât mai aspră, pentru că în aceste vremuri de grea cumpănă pentru viitorul neamului când atâția și-au jertfit viața pe câmpurile de luptă, ori s'au întors de acolo cu trupurile ciuntite, nu-i este permis nimănui să acționeze împotriva dispozițiilor co. ducerii statului, mai ales când acțiunea lor este îndreptată atât împotriva legilor statului, pe care-l păgubește cu zeci de milioane, cât și împotriva populației pe care o sârnecează fără niciun pic de rușine.

In atenția evreilor de pe raza Cercului Timiș-Torontal

Se aduce la cunoștința evreilor după raza acestui Cerc următoarele:

- I. **Prestază muncă obligatorie:**
  - a) toți evreii cetățeni români;
  - b) toți evreii foști cetățeni germani dacă nu posedă un pașaport străin;
  - c) toți evreii din protectoratele germane dacă nu posedă un pașaport străin;
  - d) evreii considerați apartizi;
  - e) evreii cu pașapoarte „Nansen”.
- II. **Nu prestează muncă obligatorie:**
  - a) evreii țărilor aliate sau cu care nu suntem în război (exceptând germania și protectoratele) care produc actele necesare, pe cale de reciprocitate;

b) evreii cetățeni ai țărilor cu care suntem în război, dar fiind că și cetățenii români din acele țări sunt lăsați liberi;

c) Evreii polonezi posesori de pașapoarte „Chillene”, vor fi lăsați liberi până la 31 Martie 1944 pentru a-și schimba viza chiliană cu cea elvețiană, dată după care vor fi obligați la muncă, intrând în categoria apartizilor;

d) Evreii care nu se încadrează în normele stabilite de mai sus, indiferent de motivele ce le invocă, neavând acle cu care să facă dovadă celor sustinute, vor fi considerați apartizi și trimiși la muncă obligatorie.

Concursul de tir al Politehnicei din Timișoara

Prin urmare cu întârziere cartușele dela federația de specialitate, S. S. Politehnică și-a amân timer trauțioafu concurs lunar de tir pentru luna Februarie pe ziua de Duminică, 5 Martie a. c., când s-au întâlnit la start un număr record de trăgători (58). Concursul a avut un deplin succes moral, înregistrându-se rezultate neașteptate.

Este de remarcă rezultatul primului clasat: d. Keller, care a înfrunit recordul de puncte (84), depășind cu mult rezultatele concursurilor precedente. De asemenea un număr de 8 trăgători au depășit suma de 70 care constituie cel mai evident progres și e o dovadă de muncă serioasă și bine dirijată care se depune în acest poligon. Iată rezultatele primilor 10 clasificați:

Keller Gh. 84/100; Oprin Tiberiu 77/100 (1 în p. 10 și 4 în p. 9); Popescu Teodor 77/100 (1 în p. 10 și 3 în p. 9); Moldovan Antoniu 76/100; Florea Inocențiu 75/100; Mihaescu Ionel 74/100 (3 în p. 10); Micu Iosif 74/100 (1 în p. 10); Cucu Enea 70/100 (2 în p. 9); Vasile Doru 70/100 (1 în p. 10); Fodor Traian 65/100.

Un cuvânt de laudă este de spus și pentru organizarea acestui concurs, pentru arbitrii în frunte cu neobositul vicepreședinte al secției, d. Cd. Ing. Demian Viorel, care n-au preocupat nici un efort pentru realizarea acestei întâlniri. Dorim și pe mai departe sport la muncă moului sport care a prins rădăcini cât se poate de temeinice și în orașul nostru.

CONVOCARE

Domnii membrii ai reuniunii de înmormântări „Humanitas” din Timișoara Elisabetin, prin aceasta sunt invitați

la a XXX. adunare generală care va avea loc Duminică, 26 Martie 1944, ora 4 p. m. în localul Școlii Primare de Stat din sectorul III, piața Alex. Lahovary, având următoarea

ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale prin președinte, designarea secretarului și a doi verificatori.
2. Raportul comitetului și citirea Bilanțului pe anul 1943.
3. Raportul revizorilor pe anul de gestiune 1943.
4. Decidere asupra prisosului realizat pe anul 1943 și descărcarea comitetului, revizorilor și Direcțiunii.
5. Prezentarea și aprobarea bugetului pe anul 1944.
6. Eventuale propuneri înalinate comitetului cu 8 zile înainte de ținerea Adunării Generale Ordinare.
7. Închiderea Adunării Generale Ordinare.

Timișoara, la 5 Martie 1944.

Dr. Petru Preda
președinte.

1704

CINEMA CORSO

Aceștia doi sunt gemeni!

Unul a neglijat căderea părului, iar celălalt a POLOSIT

DAKRY SOL

NUTRIMENT AL PĂRULUI

Se găsește în toate farmaciile, drogueriile și perfumeriile

LABORATORUL CHIMIC FARMACEUTIC
Mr. O. NIETSCH
SIBIU

Azi
Vineri, 10 Martie
Premieră!

1644 Repr. 3, 5, 7 și 9

1637

FAPTE DIVERSE

Iosif Cioba trimis în judecată pentru activitate industrială clandestină

Parchetul a deschis acțiune publică împotriva lui Cioba Iosif și Handel Ludovic. Cioba a executat fără să aibă drepturi, profesiunea de industriaș clandestin, tăbăcind piei sustrate dela lecțare, iar Handel Ludovic li da facturi false.

destin, tăbăcind piei sustrate dela lecțare, iar Handel Ludovic li da facturi false.

X

S'au găsit blănuri în valoare de 2.500.000 compărate fără factură

Cu ocazia descinderilor făcute la diferiți tăbăcari organele parchetului a făcut descinderi și la locuințele lui Jasinsky din Jimbolia și Timișoara, el fiind conducătorul tăbăcăriei lui Muțulecu. Cu această ocazie s'au găsit blănuri în valoare de 2.500.000 lei. Cazul a fost deferit instrucției.

civile. Apelul făcut de condamnat a fost respins.

Condamnat pentru furtul unei biciclete

Plavoiu Constantin de 34 ani din comuna Ghirada Nouă, a luat fiind în stare de ebrietate, bicicleta locuitorului Său Teodor, cu scopul de a și-o însuși.

Pentru acest fapt a fost condamnat la 5000 lei amendă penală, 10.000 lei despăgubiri civile și 1000 lei cheltuieli de judecată.

Apelul făcut împotriva acestei sentințe a fost anulat ca netimbrat.

ANUNȚ

Comunitatea bisericască rom. cat. din comuna Otvești prin prezenta aduce la cunoștință rudelor familiei reposedatului Gedeon înmormântați în cimitirul comunitei comune ca să aducă în ordine mormântul și crucea reposedaților de mai sus, până la data de 31 Martie 1944. În caz contrar, după această dată au pierdut orice drept asupra mormântului și crucii din chestiune.

Otvești, la 6 Martie 1944.

1709 Comitetul bisericesc.

Inșelăciune

Bălan Gheorghe în vârstă de 29 ani, domiciliat în comuna Beba Veche, a fost condamnat la 1 lună închisoare corecțională cu suspendarea executării pedepsei, pentru delictul de înșelăciune comis în dauna soților Iovăneșcu, din Sănicolaul Mare.

A furat norumb

Toma Miloș din Ștămora Română a fost prins pe când furase 12 bucați de porumb dela Golschal Ioan. Dat în judecată, Toma Miloș a fost condamnat la 3000 lei amendă și 1000 lei despăgubiri

Din cuprinsul numărului 1 al revistei DER ADLER:

„Centrala apărării” - la postul de comandă al unei divizii de aviație de vânătoare de noapte / Escorta aeriană a convoaielor deasupra mării / Un submarin salvează un echipaj de avion / Cum s'au născut denumirile tipurilor de avioane / Ingrădirea prizonierilor în taberele din Germania și multe altele

Der Adler

Marea revistă ilustrată germană pentru aviație

Ediția românească / Prețul Lei 20.-

Informațiuni prin Către Românească, Căsuța poștală 406 București

1700

CINEMA CORSO

Revelația anului cinematografic
REGINA LINNANHEIMO
alături de
TAUNO PALO
în
monumentalul
film:

BUZE ÎNSĂNGERATE

ZILNIC DE TOATE SI PENTRU TOTI

— COLECTA PENTRU TERMINAREA CATEDRALEI ORT. ROMANE DIN TIMISOARA. In urma aprobării ministerului de Construcții, între 12 și 26 Martie 1944, se va face o colectă pe tot cuprinsul eparhiei ort. române din Timișoara, pentru adunarea fondurilor necesare terminării Catedralei. Cu această ocazie se va colecta câte un kg. de grâu de fiecare jugăr sau convaloarea lui, la prețul oficial. Cei cărora le va veni să doneze cel puțin venitul de pe o zi.

— CONFERINȚA RELIGIOASĂ. Duminică, 12 Martie ora 18 va avea loc la Liceul Comercial, în organizarea AGRU-lui în colaborare cu „Astra” și Reuniunea „St. Maria”, conferința d-lui Pr. Octavian Popa despre „Momente din trecutul Bisericii Unite”.

— O NOUĂ AMANARE A PREMIEREI „DALE CARNAVALULUI”. Orchestra de Camera din Berlin condusă de celebrul dirijor Benda concertând la Timișoara în seara de Joi, 16 Martie, comitetul de direcție a Teatrului Național a hotărât, pentru a putea pune sala la dispoziția acestui concert, să amâne premiera „Dale Carnavalului” pe Sâmbătă 19 Martie.

— „DUMINECA ORTODOXIEI” SĂRBĂTORITĂ ÎN CAPITALĂ. București, 10 (Rador). Duminică s'a sărbătorit cu deosebită solemnitate „Dumineca Ortodoxiei” de către societatea ortodoxă națională a femeilor române. A luat cuvântul după slujba religioasă p. Coman, d. prof. Mihăilescu, secretar al ministerului educației naționale, d. avocat Petrescu, secretar general al ministerului muncii, cărora le-a răspuns dna Alexandrina Cantacuzino. A urmat premiera elevilor de concursul de religie.

— ABONAREA REVISTEI GRAIUL COPIILOR. D-nii directori de școli sau d-nii învățători când se adresează revistei „Graiul copiilor”, fie din partea d-lor fie din partea elevilor, să nu se mai adreseze prin cărți poștale ci prin rapoarte sau cereri timbrate legal.

— ȘEDINȚA SECȚIEI ECONOMICE DELA EPISCOPIA ORT. ROM. A TIMIȘORILOR. Vineri 10 Martie ort. a avut loc la Episcopia ort. rom. a Timișorilor ședința secției economice sub președinția P. S. S. Vasile al Timișorilor. S'au dezbătut chestiuni curente gospodărești printre care continuarea lucrărilor dela Catedrală.

— LA ȘCOALA TEHNICĂ INDUSTRIALĂ DE BĂIEȚI DIN TIMIȘOARA. A început înscrierile pentru cursurile de șoferi, organizate de motomecanizare, și durează până la 25 l. e.

— RĂTIONALIZAREA LEMNELOR DE FOC. București, 10 S. P. P. transmițe: Subsecretariatul de stat al aprovizionării a stabilit normele pentru rătionalizarea lemnului de foc în întreaga țară, dela 1 Aprilie 1944 până la 31 Martie 1945. Decizia va apărea mâine în Monitorul Oficial.

— CONTROLUL PERSONALULUI DIN SERVICIILE CASNICE. București, 10 Monitorul Oficial din 9 Martie crt. publică decretul lege pentru evidența, plasarea și controlul personalului din serviciile casnice.

— REVIZUIREA LUCRĂRILOR DE REFORMĂ AGRARĂ. La Camera de Agricultură Timișoara se lucrează la revizuirea lucrărilor de reformă agrară spre a se cunoaște stadiul în care se găsește plata debitului datorat statului de către proprietarii și al statului către proprietarii expropriați.

— LICEUL INDUSTRIAL DE FETE ÎȘI CONSTRUEȘTE UN LOCAL PROPRIU. Liceul Industrial de Fete din Timișoara, adăpostit de prezent în Casa Totiș, proprietatea Primăriei, intenționează să-și construiască un local propriu, cu săli de curs, ateliere și internat. În acest scop dna David, directoarea Liceului s'a adresat cu o cerere Primăriei pentru a primi un teren pe care cel puțin se va acorda este cel situat în dosul Banației.

— RĂSPUNSUL CONDUCĂTORULUI STATULUI LA TELEGRAMA SOCIETĂȚII „SPERANȚA” D. Ion. N. Bugariu Președintele Societății Corale „Speranța” Timișoara a primit următoarea scrisoare dela d. Mareșal Ion Antonescu Conducătorul Statului.

Mulumesc călduros membrilor Societății Corale „Speranța” din Timișoara, pentru simțămintele exprimate cu ocazia celei de a 16-a Adunare generale. București 23 II 1944 Nr. 8701 1944.

— LOCALURI SANCTIONATE. Domnul General C. Deliceanu, Prefectul Județului Timiș-Torontal, a ordonat închiderea pe timp de 5 zile a următoarele localuri care n'au respectat ora de închidere: Nicolae Rancovici cărciumă din Timișoara; Groșoreanu Simion cărciumă Timișoara; Stein Petru cărciumă Păciul Nou; Dinger Ioan cărciumă Grabați; Unterreiner Iosif cărciumă Grabați.

— OROLUL ELEVILOR DE LICEU PENTRU CATEDRALA TIMIȘORILOR. Dela Liceul Industrial de Fete din Timișoara, mulțumită dnei directoare Elena David s'au strâns dela clasa V, 1300 lei, iar dela clasa VI 1200 lei pentru clădirea catedralei ort. române a Timișorilor. Tot dna directoare a mai colectat dela elevele înregei școli suma de lei 1000 pentru parohia ort. română din Merișoara nou înființată.

— CARE A FOST MEDIA DE VIN PE HA ÎN TOAMNA ANULUI 1943. Producția medie din toamna anului 1943 a fost de 18 hl. la vița nobilă și 25 hl. la hibridi la hectar. Calitatea însă este cu mult mai bună de cât în anii trecuți.

— RETRIBUIREA MAESTRILOR. Conform dispozițiilor Ministerului Culturii Naționale, maestrilor neasimilați nu li se aplică degrevare de ere. Deasemenea nu li se plătește nici indemnitatea de activitate.

— DEMISIE. Ministerul de resort primește demisia d-lui Victor Tărcovnicu din calitatea de inspector pentru învățământul cooperatist din școlile normale și seminarii, urmând ca dela 1 Februarie 1944 atribuțiile de sale să treacă asupra d-lui inspector I. Chiriță.

Dela Universitatea muncitorească din Banat

Funcționarea secției cursuri de perfecționare serale

Prin largă înțelegere a problemelor muncitorești, de către d. Margan, președintele Camerei de Muncă din Timișoara, a Direcțiunii Școlare, Tehnice Industriale din localitate, precum și a Corpului Didactic dela această școală, care a răspuns cu entuziasm la apelul ce i s'a adresat, s'a putut organiza cu începere dela 21 Februarie a. e., cursuri de perfecționare serale la următoarele grupe: I. Strungari, raboteuri, frezeuri. II. Mecanici de motoare cu explozie.

Programa cursurilor este fixată de către Direcțiunea Școlii Tehnice Industriale după cum urmează:

La grupa I-a: Tehnologia meseriilor 2 ore, Matematici 1 oră, Desen tehnic 1 oră, Contab. și devize 1 oră, Fizică-chimie 1 oră.

La grupa II-a: Tehnologia materialelor 1 oră, Mecanică 1 oră, Curs general de mașini 2 ore, Matematică și desen tehnic 1 oră, Contab. și devize 1 oră.

Dăm mai jos numele persoanelor care audiază cursurile grupelor respective.

Grupa I-a: Bălăsoiu Nicolae, Beju Gheorghe, Cărbobă Iulian, Căndea Gri-

— LA CASA MAREȘALULUI A AVUT LOC BOTEZUL A 15 COPIL DIN CAPITALĂ. București, 10 (Rador). În prezența dnei Maria Mareșal Antonescu, președinta Consiliului de Patronaj, a opereilor sociale, a avut loc Joi 9 Martie a. e. ora 16, la casa Mareșalului botezul a 15 copii din capitală din inițiativa comitetului municipiului de patronaj. Serviciul religios a fost oficiat de un sobor de cinci preoți, nașe fiind 45 studenți din anul I și II al școlii de asistență socială. Familia fiecărui copil botezat a primit din partea consiliului de patronaj trusouri complete și suma de cinci mii de lei. Festivitatea a luat sfârșit la ora 18.

— PEPINIERISTI AUTORIZAȚI ÎN JUDEȚUL TIMIȘ-TORONTAL. Direcțiunea viticulturii și Horticulturii din Ministerul Agriculturii și Domeniilor a trimis tabloul pepinieristilor care posedă certificate fitosanitare și autorizații de funcționare valabile pe anul 1943-44 în cuprinsul județului nostru. Numărul lor fiind de 67 grădinari, lista cu numele se poate vedea la Camera Agricolă Timișoara.

— REGISTRU UNIC PENTRU BOIANGERII ȘI SPĂLĂTORII. Se aduce la cunoștință tuturor bolangerilor, spălătorilor chimice și de altă natură, care au magazine de prime a materialelor de spălat, că sunt obligați să aibă registrul unic de control, bonete și facturieri, pentru ca să fie posibil de făcut controlul conform dispozițiilor Legii 282/1943, pentru activarea producției, regimul speculei ilicite și a sabotajului economic.

— ADMINISTRATORI AGRICOLI PE DEPSI PENTRU LIPSA NEMOTIVATĂ DELA CURSURI DE PERFECȚIONARE. Administratorii agricoli: Popescu Petru din comuna Ghizela, Coroi Nicodem din comuna Stanciova, Iovan Ioan din comuna Ianova și Cheveresan Gheorghe din comuna Bereaș-de-Jos, au fost pedepsiți cu mustrarea și detragerea salariului pe 15 zile pentru lipsa nemotivată dela cursurile agricole ținute pe seama lor în decursul lunii Februarie a. e. Pentru aceiași motiv administrator agricol Nedecovici Nicolae din comuna Brestoveț a fost concediat.

— CORUL CATEDRAL DE SUB CONDUCEREA d-lui prof. dr. N. Ursu va cânta răspunsurile liturgice la Biserica din Iosefin, Duminică 12 Martie Sfta Liturgie începând la orele 9 și jumătate din membrii ai corului sunt rugați a fi prezenți la această oră.

— ATRIBUIREA PREMIULUI TEATRULUI NAȚIONAL. Comitetul de lectură al Teatrului Național din Cluj-Timșoara, constituit în jurul, a atribuit premiul de 100.000 lei pe anul 1943 pentru piese originale cu subiectul românesc în felul următor: Premiul a fost împărțit între următoarele patru piese: „Smaralde” de d. Mircea Bodea; „Lăstoaie-Vodă” de d. Emil Papasiu; „Mireasa călăului” de d. Constat. Rusei și „Zalmoxe” de d. Romulus Vișănescu. Alte șapte piese au primit mențiuni: „Blestemul”; „Ursita”; „Salba de aur”; „Regele Decebal”; „Fluturii nopții”; „Dincolo de rampă” și „Vacanța de Paști”. În total s'au prezentat la concursul acestui premiu 44 manuscrise.

— CINE POATE FACE CONTROL PENTRU SPECULA ȘI SABOTAJ ECONOMIC. Se aduce la cunoștință industriașilor, meseriașilor și comercianților, de toate categoriile, că toate controloarele ce se fac în baza Legii 282/1943 pentru activarea producției, regimul speculei ilicite și a sabotajului economic pot fi făcute de către unii controlori delegați, numai după ce s'au înscris în registrul unic de control, arătând legitimația de control. Subliniem acest lucru cu atât mai vădit, cu cât, cu ocazia eliberării noilor delegați, o parte din acestea au fost pierdute și deci persoane străine se pot substitui controlorilor noștri. Tot acela care vor descoperi pe acești falși controlori, deținători de act de legitimație și care poartă numerele 588, 589, 590, 591, 592, 593 și 593/1944 să-i denunțe imediat fie Parchetului, Poliției sau Serviciul de Control și Inspecțiunii din Piața Lahovary Nr. 3, telefon 16-45.

— ÎN ATENȚIA MACELARILOR. Se aduce la cunoștință macelarilor din raza Timișoara, că în conformitate cu dispozițiile Comisariatului General al președintelui, sunt obligați ca la vânzările de carne, să elibereze bonuri cuprinzând felul cărnii, cantitatea și prețul. Orice abatere va fi pedepsită conform Legii 282/1943 pentru activarea producției, regimul speculei ilicite și a sabotajului economic.

— DELA CAMERA DE MUNCĂ. Se aduce la cunoștință celor interesați că în conformitate cu ordinul Ministerului Muncii încheierea de puitor-tipograf nu poate fi încheiată în tabloul meseriilor calificat ca urmând a fi încheiată în tabloul încheierilor industriale. Totodată se pune în vedere tipografilor ca pentru persoanele angajate să nu mai facă contracte de uenie pentru încheierea de „puitor-tipograf”.

— APROBARE DE FUNCȚIONARE. Ministerul Culturii Naționale a aprobat ca d. inv. Iosif Lazoi să predea învățământul religios în limba croată la școala primară din Checea jud. Timiș-Torontal.

— LIGA NAVALĂ ROMÂNĂ FILIALA TIMIȘOARA, cu sediul la Prefectura nouă a Județului Timiș-Torontal, Bul. Regina Maria convocă pe această cale adunarea generală anuală, conform statutelor, pe ziua de Sâmbătă 18 Martie 1944, orele 18.30, în sala mare a Prefecturii jud. Timiș-Torontal. Ordinea de zi: Încheierea anului bugetar anului 1943/1944 Raportul cenzorilor. Darea de seamă asupra activității L. N. R. pe anul 1943. Proiect de buget pe 1944-45. Propuneri. Drept de vot în adunarea generală vor avea numai membrii cu cotizatie la zi. Plata cotizatiilor se poate face și la Palatul Prefecturii între orele 18-20.

— DETASARE. Ministerul Culturii Naționale a aprobat detasarea pe anul școlar în ritru a d-lui Veresănu Ștefan, dela școala primară din Ohabita jud. Caraș, la școala primară de stat din comuna Toracul Mic, tot Banat Jugoslav.

Cu aceeași durere Liviu frate, Nymfodora și Lucreția surori, anunță parastasul de 6 săptămâni a sumpiei lor soră

Octavia Gabor

foastă funcționară a Curții de Apel din Timișoara

ce va avea loc Duminică 12 Martie 1944, în biserică ortodoxă din Elisabetin, după sfârșitul liturghiei și roagă pe toți cei ce au cunoscut-o să la par te la această tristă ceremonie.

1712

ARADUL CULTURAL

Necesitatea tipăririi istoriei complete a Aradului

Progresul a făcut foarte multe ravagii în rândurile omenirii, au fost inventate tot felul de modalități și lucruri care să comodeze și să scutească omul de eforturi zadarnice. Aceste modalități și aspirațiuni de comoditate au făcut epopeul civilizației să se schimbe și să înregistreze tot felul de momente cari s'au transpus vrând nevrând pe frontispiciul istoriei. Aradul a petrecut destulă, fiecare stradă are povestea ei, fiecare casă își are locul ei de cinste sau de hula în istoria acestui oraș, dar totuși nimeni — spun nimenea — pentru că au fost foarte puțini, — cari să înregistreze pe foile hârtiei toate momentele destul de importante unele și cele mai multe de-o importanță indiscutabilă chiar și pentru istoria țării noastre. Ce eveniment mai dinamic și mai frumos de redat decât acela al întrunirii marilor cărturari și a forma „Garda Națională” însă acest fapt istoric și de-o neprecupetă importanță ar trebui discutat și redat pe larg cu documentele existente și cu mărtori și zile celor cari l-au petrecut.

Aradul leagă de amintiri a atâtor oameni mari nu are actualmente nici o carte de istorie a lui proprie, pe filele cărora să retracezi toate sbuciumările și toate bucuriile acestui oraș.

Pe „Locul Peririi” nimenea din cei ce trec pe lângă el nu simte aceea ce au simțit martirii lui Horia cari au fost chinuți pentru că erau Români pe acest loc, dar și cei ce i-au văzut au suferit destul. După timp urât tot timp frumos se arată, găsește un proverb bătrânesc, și e atât de logic și de natural înțelesul acestei afirmațiuni, tot așa și aici la Arad, ori cât de dureroasă să fie filele acestui oraș totuși trebuia scris, nu avem în istoria acestui oraș numai nenorociri și mărățări, avem chipuri dragi nouă chipuri de oameni falnici și căroră amintire va dăinui și atunci când noi simple fapte omenesti ne vor reîntoarce în neant. Episcopii nenunțându-și a cărui și dintre cei dispăruți se termină cu regretul Grigorie Comșa. Nu sunt oare și aceștia chipurile dragi a acestui oraș? Dar preoți, învățători, zăriști, адвоаți, profesori și muncitori, avem o galerie a oamenilor iluștri despre cari s'ar putea să se scrie atâtea și atâtea, conașterea de azi ai Aradului s'au pus pe poezii din an în an volumuri de poezii însă precutul acestui oraș care ne rălauzește nu-l răsfățește nimenea. Avem obligațiunea și sper că nimenea nu se va sustrage dela ea, a contribui cu toți la editarea unei istorii complete a Aradului. Toți cei ce scriu ar fi în competența lor să ducă câte-o contribuție cât de mică din când în când la cunoașterea celor cari au făcut din mlaștină și stufis să se ridice frumusețea orașului care ne mândrim. Figurile mărețe a unui Ștefan Cicio Pop, a unui Vasile Goldiș și a câtor alții, căci pagini nenunțate se pot umplea numai cu numele lor. Dar până acum nu s'a scris prea multe, cu toate acestea afirm, că nu se va găsi nimenea care să gâdă ceva împotriva unui Gheorghe Popa, om de talia cărora mai rar găsești, Vasile Stăroiescu, nu are dreptul de a fi nemuritor, dar Petru Poniș, Ioan Răduș, Ștefan, Moise, Nicodan, cu mult mai bătrân și Ioan Slavici, autorul neprețuitelor povești și nuvele.

Dar câte nume de intelectuali aram dispăruți nu s'au pierdut în necunoscut, un dr. Ioan Petrică sau câți alți? Nu vorbim numai de unu sau doi, dar și de oarecui nemoștrăve a istoriei complete a Aradului, cu toate chipurile și figurile mărețe cari dovedesc măreția acestui oraș, avem convingerea și am avut-o întotdeauna, dacă cineva ar fi scris această istorie a Aradului în limbă română s'ar sigur că Primăria și cetățenii acestui oraș

ar fi făcut totul pentru tipărirea ei. Un singur altor necunoscut și nu voiesă să-l dau numele, s'a pus a aduna atâtea materiale pentru tenețarea unei adevărate și singure istorii a acestui oraș, căci ca totuș celor ce cunoaștem acest oraș și știu toată istoria lui cu mult mai bine cu ori care, ne-ar fi cu mult mai ușor să scriem istoria lui și să sperăm dacă vom isbăvi — dar e numai o idee — că primăria și adeseori dr. Ioan Lupăș, primarul Aradului, a cărui familie are un rol în istoria acestui oraș, va face tot posibilul pentru a fi publicată — sau să fi fost publicată — dar până acum nimic. Sunt la Arad peste trei zeci de autori și zăriști destoinici, și aceștia ar fi singuri care ar putea face și alcătui în câteva săptămâni toate crâmpiele din trecutul acestui oraș, dându-le spre știința viitorului. Necesitatea lipsei istoriei complete a Aradului nu va fi mult timp o problemă, căci rezolvarea ei constă din răspunsul pe care îl va da fiecare gazetar și fiecare cetățean care are pretensiunea de a se numi cult.

E admisibil că din atâtea condeie ce zilnic astern pe hârtie pagini nenun-

rate să nu se găsească unul care să nu scrie de istoria și de trecutul orașului său? La această întrebare voi primi un răspuns hotărât un „nu” energic și pentru a fi exact și totalitar acest răspuns să facem totul ce ne stă în putință pentru a grăbi cu mult tipărirea istoriei complete a Aradului și atunci necesitatea ei nu va fi mai mult simțită. Totodată facem o față bună, cinstindu-ne locul unde ne-am născut și unde ne-am petrecut toată tirerețea noastră, dar nu numai un bine personal vom putea încașa din această rezolvare ci și un bine colectiv, dând tuturor spre știință cari au fost cetățenii acestui oraș, mândru de ne grăbiți vesnică a țării.

În speranța că vom arunca încă an în această tipărirea istoriei complete a Aradului, rog ne toți aceia ce citesc aceste rânduri a face tot posibilul pentru a se mai putea spune, necesitatea tipării istoriei complete a Aradului, ci să-l înțelegem și în cât mai multe și mai bune editări a cărora tiraj să treacă cu mult pe toate celelalte.

Alex. P. Băbuț

Pentru o nouă Catedrală a Aradului

Proiectul edificării unei Catedrale denumită de Arad, de trecutul sau glorios și de tradiția ortodoxă, a început să treacă din domeniul regitații, din inițiativa Episcopiei Aradului, în toate conștințele au fost lațate conștințele în vederea adunării fondurilor necesare trecerii la realizarea acestui proiect. Primele rezultate ale colectelor din eparhie au început să fie centralizate la Episcopie. Din examinarea lor rezultă, că populația română și ortodoxă a Episcopiei Aradului, a grătat o largă înțelegere hotărâri de a se edifica o Catedrală impozantă la Arad. Detaliul proiectului acesta a mai fost ridicat înainte cu vre-o zece ani, însă atunci, din cauza unor împrejurări, inițiativa n'a avut nici o urmă.

În ce privește locul unde va fi zidită noua Catedrală a Aradului, — atât de necesară pentru prestigiul neamului și a orașului, — a fost fixat în parcul din gura cele două edificii ale Prefecturii, pare situat în plin centru al orașului.

Dat fiind că e vorba de înzestrarea orașului cu un edificiu care va servi nu numai la exercitarea cultului, ci va fi și o pedoabă pentru Arad și pentru puterea de creație a neamului, credem că măsurile luate în această direcție, vor trebui să se bucură de mai multă publicitate. Da Căci tot ce s'a făcut și s'a hotărât până acum, s'a făcut cu modestie. Or, până acum, în afară de credincioșii dela țară nu multă lume cunoaște proiectele mărețe ale Episcopiei, proiecte care trebuie cunoscute de cât mai multă lume, pentru ca atunci când va fi — eventual — nevoie de o mână de ajutor, lumea să știe despre ce este vorba. Ar fi păcat cu o acțiune atât de frumoasă, atât de importantă, să nu se bucură de sprijinul tuturor credincioșilor, atât dela țară cât și dela oraș, cum și a tuturor românilor de bine. Mai cu seamă că nu e vorba numai de Biserica, ci e vorba de prestigiul nostru ca oraș și poartă de intrare în țară.

Știri din Caransebeș

— CURSA. Începând dela 1 Martie c. r. autobuzul care face regulat cursa între Caransebeș — Teremianu, își continuă drumul pe ruta Caransebeș — Lugoj și retur.

— Pleacă în fiecare zi la ora 7, dând posibilitate multor locuitori, în special celor de pe Valea Biserii, să-și rezolve afacerile în capitala Județului, putându-și reîntoarce în aceeași zi.

— CONCURS. Prin trecerea preotului Petru Boeriu în cadrele confesorilor militari activi, parohia Poiana din protopopiatul Caransebeșului a rămas vacantă.

— Consiliul eparhial a publicat un concurs pentru ocuparea postului de preot, parohia fiind de cl. III-a.

— DECES. Zilele acestea a murit frul cunoscutului medic din localitate Dr. Gh. Mihaly, în urma unei boale infecțioase.

— Însemnarea a avut loc în cimitirul orașului, la care au participat un mare număr de intelectuali, prezentând condeante îndureratilor părinți.

— INSPECTIE — D. Col. Stăinăr I. Gh. prefeetul Județului Severin a inspectat zilele trecute orașul nostru, înt-

resându-se îndeaproape de toate nevoile impuse în acest colț românesc.

— Îndeosebi, s'a interesat D. prefeet de mersul învățământului și problemele culturale. D-sa a rămas mulțumit de cele constatate, dând îndrumări și sugestii pentru viitor.

S. D.

Știri din Jebel

— PENTRU CATEDRALĂ. ÎN Comuna noastră s'a început de către preoții locali — ca urmare a pastorelei P. S. Episcop Vasile — o vie acțiune de sfăturire și îndrumare a credincioșilor, ca să contribuie, în largă măsură, prin obolul lor, la fondul pentru terminarea catedralei din Timișoara. Astfel Duminică pe lângă îndemnul făcut la sf. biserică, pâr. Jivoin Farga, le-a vorbit sâtenilor, adunați în număr mare la Casa Națională, în același sens, făcându-li-se cunoscut și părintescul îndemn al P. S. Episcop Vasile. Credincioșii au promis cu toată însuflețirea, obolul lor.

— ȘEDINȚA SFATULUI COMUNAL. Sub prezidenția d-lui prefeet al

Știri din Oravița

— INSPECTIE CULTURALE. D. Marius Bucătura, inspector regional al Artelor și Fundațiilor Regale Regele Mihai I, a vizitat în zilele dela 1—4 Martie următoarele comune din județul nostru: Reșița, Bocșa Montană, Măniom, Berzovia, Cacova și Oravița. În Oravița, Bocșa și Reșița, d-sa a ținut conferințe cu toți președinții din aceste plase, dându-le îndrumări în acțiunea culturală ce trebuie să fie dezvoltată prin satele cărășene, accentuând totodată necesitatea intensificării culturale în cadrul acestor nuclee ale bătrânei asociații „Astra”. Felul cum d-sa înțelege să activeze pe acest țăram cultural și național merită să fie subliniat cu admirația cuvenită.

— INECAT ÎNTR'O FANTANĂ. Locuitorul Vucă Gavrilă de 47 ani din comuna Secolari în ziua de 29 Februarie, vrând să măsoare adâncimea unei fântăni cu o profunzime de 15 m. apă, a alunecat înecându-se pe loc. Parchetul a autorizat înhumarea.

— PESCUIRE DE CADAVRU. Postul de jandarmi Moldova Veche a pescuit de pe apele Dunării în ziua de 28 Februarie un cadavru de sex bărbătesc neidentificat. După infățișarea exterioară victima pare avea 48—50 de ani. Se fac cercetări de identificare.

— DARE DE MITĂ. Stancu Maria din Sasca Montană a mișuit pe șeful postului de jandarmi din acea comună cu 2500 lei, pentru a nu-i dresa acte de contravenție. Șeful postului luând banii i-a dresat acte de trimitere în judecată. Cazul este în cercetarea Parchetului.

— FURT. La depozitul dir. Silvea Anina, secția C. F. în noaptea de 27—28 Febr. s'a săvârșit un furt prin spargere în valoare de oca 120.000 lei, constând din curele de transmisie și material de încălziminte. Autoritățile polițienesti cercetează cazul spre a identifica autorii, cari până în prezent au rămas necunoscuți.

— SABOTAJ. Nicolae Popescu, proprietarul restaurantului Coroana din localitate, a fost trimis în judecată contravenind la dispozițiile legii speculei ilicite. D-sa nu este la primul caz când vine în contact cu instanțele judiciare, deoarece nu a înțeles nici odată să se încadreze într-o disciplină de ordine socială și morală.

— UN PADURAR ÎȘI IMPUȘCA CONCUBINA, APOI SE SINUCIDE. Postul de jandarmi din comuna Sasca Montană a încunostițat telefonic Parchetul Tribunalului Caraș în dimineața zilei de 1 Martie a. c. pădurarul Surulescu Nicolae dela canțonul Ochiul Beului a soc. U. D. R. și-a împușcat concubina sa Tepeneu Maria din comuna Potoc, în interiorul canțonului. Victima a înecat imediat din viață. Cuprins probabil de remușcări, criminalul și-a descărcat pe la ameazi un glonț în piept, murind după câteva ore în chinuri cumplite. Motivul crimei se crede a fi de natură sentimentală. Parchetul a ordonat cercetările, autopsia și înhumarea cadavrelor.

SOCIAL - ECONOMIC

ANUNȚURI PUBLICITATE

Se vând spate în fiecare zi. Anunțuri
primare la Administrația ziarului la Str.
Mărășești Nr. 1. Telefon Nr. 11-28.

Cereri și oferte de serviciu

Se caută marul „DACIA” pentru Arad.
Caută funcționar cu practică.

Se caută vânzători de ziare la redacția Arad.
Strada Mărășești Nr. 1.

Se caută cameră mobilată cu intrare separată.
Acces la baie. Adresa la ziar.

Se caută bucătăreasă perfectă la coasă per-
soane. Adresa la ziar.

Invitați cu încredere și faceți comenziile
Dvoastră la salonul de croitorie și lingerie
de damă și lingerie bărbătească a doam-
nei FELICIA IONESCU, Arad, Str. Vasile
Stroescu Nr. 5/a.

SE CAUTA UN TRACTORIST cu acte în
regulă pentru Ocolul Silvic Regal Casa
Verde, Timișoara.

Vânzări - Cumpărări

Vând loc de casa, în cartierul Vilelor. Adre-
sa la Redacția Ziarului „Dacia”, Str. Mă-
rășești Nr. 1. Telefon: 11-28

Casă în Mureșul de vânzare cu 2 camere,
grăd, bun pentru gospodărie. Adresa:
Arad, str. Cantacuzino No. 48, apart. 2.

De vânzare o manta nouă ofiterască la
magazinul „Basarabia” str. Meșianu 4.

De vânzare un dormitor, cameră combi-
nată, masă de scris, dulap și un reca-
mier, Str. Barițiu No. 1, ușa No. 4.

De vânzare o casă, Str. Griviței No. 160.

Casă de vânzare în cartierul funcționarilor.
Informațiuni str. Călărășilor 12.

Un loc de casă de vânzare în cartierul func-
ționarilor, Rusu, Piața Gen. Cernat 18.

De vânzare un sezlon larg, curat și perdele.
Informațiuni Duminică înainte de masă,
Strada Mihai Veliciu 5, apart. 4 lângă
Casa Asigurărilor Sociale.

Cumpăr un ventilator electric, I. Pavel, Str.
Episcop Radu 7.

De vânzare praf de var pentru îngrășămân-
tul artificial al pământului. Adresa Bul.
Regele Ferdinand 56 Arad.

Casă nouă de vânzare, lângă Calea ferată.
Arad, Str. Rândunicii Nr. 9. Preț
300 lei. — Adresa: al Sima str. Alex.
Gavra Nr. 21.

De vânzare covoare smirna veritabil mări-
mea 3x4 mtr. Adresa: Agentura Gh. Co-
man Str. Eminescu 17.

Diverse

Mijlocul locuințelor goale și camerilor mo-
bilate. Agentura „Coman” Strada Emi-
nescu 17, etaj I. Inreg. la Cam. de Com.
Ind. sub Nr. F. 11334/943.

Agentura Generală de vânzare și cumpăra-
rea imobilelor, COMAN GHEORGHE
Arad, Str. M. Eminescu Nr. 17 etaj I Te-
lefon: 26-97. Inreg. la Cam. de Com. și
Industria sub Nr. F. 11334/1943

Casa de vânzare: Casă particulară mo-
dernă cu cameră de baie și grădina. Lângă
Str. Căpâlniceanu, 2 milioane. — Villă
modernă cu două apartamente, grădina și
garaj, în centru 6 milioane. — Casă mică
cu grădina 288 m. p. lângă Strada Sava
Băiu 300 mtr lei. — Casă particulară
comună din 2 camere și dependințe cu
grădina 150 m. p. 1 milion. — Grădina
cu pomi fructiferi 135 m. p. lângă Mică-
lăca-Nouă 150000 lei. — Căutăm pentru
cumpărare pământ stabil 18-12 jugh. la
bulevard Arad

Lăsați casa, lăsați masa să vedeți

Cenușăreasa

la Cinema ROYAL Arad

Repr. la orele 2,30, 4,10, 5,50, 7,30-9,10 fix

Cinema ROYAL Arad

Telefon: 19-33

STRADA ALECSANDRI 2

Difuzarea sonoră excelentă, Sala încălzită
AZII

Un film în genul vrăjitorului din Oz

Cenușăreasa

Pentru copii dela 3-7 ani.

Repr.: 2,30, 4,10, 5,50, 7,30 și 9,10

Cinema URANIA

Telefon: 12-32

Cinema de premiere, Ton și proiecție
ireproșabilă. Sala bine încălzită

AZII

Epopeea cinematografului italiene.
Grandioasa realizare după drama lui
SHAKESPEARE

Dinte pentru dinte

cu: Carlo Tamberlani și Caterina Boratto

Repr.: la orele 3, 5, 7 și 9 fix

Se caută servitoare cu acte în
regulă la Baia de Fier Arad,
Bdul Regele Carol Nr. 30.

Cumpăr - vând

Bijuterii antice,
moderne și pietre
scumpe, evaluez

Biroul „BIJUTERIE”

Str. Horia 3, et. I, dela 2-5, telefon: 12-40

Cinema „FORUM” Arad

Telefon 20-10

Reprezentată la, 3, 5, 7, 9 fix

Azi marele film criminal:

RAIMU în cărări întunecoase

cu Juliette Faber, Jean Tisser

INFORMAȚIUNI

— ALTA CONDAMNARE PENTRU
TRECEREA FRONTIEREI IN MOD
CLANDESTIN. Barbara Nyari, a fost
prinsă, în dreptul comunei Peregu-mar-
re, pe când voia să treacă clandestin în
Ungaria. Asupra ei s'a găsit și suma de
31.000 lei, fără a avea autorizația le-
gală pentru scutirea banilor din țară.
Trimisă în judecată a fost condamnată la

15.000 lei amendă și confiscarea celor
31.000 lei.

— ALTA AFACERE CU LEMNE
Simion Neamtu din Guravăii a fost
condamnat la 10.000 lei amendă, pentru
că a luat, dela Ioan Marseu din Glogov-
vat, un acento de 12.000 lei pentru
a-i furniza un vagon de lemne, pe care
însă nu l-a mai trimis.

CALEIDOSCOP

FARMACI DE SERVICIU

11 MARTIE 1944

Dr. Földes Str. Eminescu 21.
Wotsch, Gara CFE. Telefon: 21-33.
MUMULIANU, Calea Aurel Vlaicu 60.
Serviciul permanent.

CINEMATOGRAFIE

11 MARTIE 1944

CORSO: Valea Diavolului.
URANIA: Dinte pentru dinte.
FORUM: Raimu în cărări întunecoase.
ROYAL: Cenușăreasa.
CAPITOL: Don Cezare Di Bazan.

SPECTACOLE

Duminică, vor avea loc în Matineu și se-
ra reprezentațiile Teatrului ALHAMBRA,
de sub conducerea d-lui N. Vlădoianu, cu
opereta „MASCOTA” de Audran, în rolu-
rile principale favoriții teatrului românesc:
Ion Dacian și Maria Tănase, vor stârni en-
tuziasmul publicului. De asemenea: Tanți
Mavrodni, H. Nicolaide, Gărdescu, M. Wau-
vrina, Lizica Petrescu, etc.
Bilete la agenția Teatrală Dica, Telefon:
22-55.

CINEMA CORSO

Telefon: 22-64

Garantia filmului de succes

AZII

Primul mare film din seria filmelor ex-
cepționale care se vor rula în luna Martie.
Un film așteptat de toată lumea.

Valea Diavolului

cu: Marina Berti, Andrea Checchi, Carlo
Ninchi, Osvaldo Valenti. Regia: MARIO
MATTOLI

Rețineți bilete!

Repr. la orele 3, 5, 7 și 9 fix.

RIEDL FRANCISC

Răzuitoare de zahăr și coloniale

ARAD, Strada Eminescu Nr. 24-26

ALLO!

LA MAGAZINUL

IOANOVICIU și HARTTMANN

Telefon: 20-14

Se găsesc cele mai frumoase cadouri
și bijuterii, cu prețurile convenabile.
Încercați spre convingere!

Atențiune!

Un pian de concert marca „C. BECHE-
STEIN” în stare excelentă, de vânzare
Doritorii se vor adresa: Arad, str. Epis-
copiei Nr. 5, etaj II, apart. 8.

Domnii doctori stomatologi dentiști
și tehnicieni sunt rugați să viziteze
noul

Depozit Dentar

E. HARMENING

ARAD, str. Eminescu 23
(Palatul Orășay)

ULTIMA ORA

In Germania se fac preparative pentru o extindere a mobilizării totale

La lămpol luptele sunt în plină desfășurare. Urmărirea bandelor comuniste din Balcani

Situația fronturilor

Vea carierii general al Führerului înaltul comandament al forțelor armate germane comunică:

Pe când în apropiere de Kercî au dat greș mai multe atacuri ale sovieticilor, în spațiul de pătrundere dela sud-vest de Krivoi-Rog inamicul a pătruns mai departe, în cursul unor grele lupte, care durează încă. La vest de Kirovograd, la sud de Seperovka și la sud-vest de Jampol, trupele noastre au opus o rezistență îndârjită bolșevicilor cari au atacat cu forțe puternice în mai multe locuri. În sectorul unui singur corp de armată au fost distruse cu ucesu prilej, 42 tancuri inamice.

În apropierea de autostrada Smolensk—Orșă, inamicul și-a continuat încercările de străpungere, care s-au prăbușit însă și de așădată în fața pozițiilor noastre, sub focul de apărare al tuturor armelor noastre.

La sud-vest de Vitebsk, un atac al nostru, cu toată rezistența îndârjită și cu toate contraatacurile repetate ale bolșevicilor, a avut ca rezultat curățirea unui punct de pătrundere rămas din luptele din zilele precedente.

Între Nevel și lacul Pleskan au dat greș atacuri locale inamice. La sud-est de Narva contraatacurile noastre au realizat câștiguri de teren, deși rezistența inamicului a fost îndârjită.

O încercare de debarcare sovietică în peninsula Pescarilor a dat greș.

Depe fronturile italiene se anunță o activitate a elementelor de recunoaștere și de soc din ambele părți.

700.000 oameni au participat la bătălia aeriană de Miercuri în Germania

BUCUREȘTI, 10 S. P. P. transmite: La bătălia aeriană care a avut loc Miercuri deasupra Germaniei, au luat parte, socotind și personalul navigant și cel dela apărarea antiaeriană, aproximativ 700.000 oameni.

Unități pentru păstrarea ordinii luptă cu bandele din munții Jura

BUCUREȘTI, 10 S. P. P. transmite: Din Vichy se anunță că unități pentru păstrarea ordinii din Franța au început atacul asupra bandelor armate din munții Jura.

Mobilizarea totală în Germania

BUCUREȘTI, 10 S. P. P. transmite: ÎN GERANIA SE FAC PREPARATIVE PENTRU O EXTINDERE A MOBILIZĂRII TOTALE PENTRU A PUNE NOI BRATE LA DISPOZIȚIA INDUSTRIEI DE RĂZBOIU.

Declarațiile generalului Alexander cu privire la invazie

BERNA, 10 (Rador) — Corespondentul agenției DNB comunică:

După cum află din Anzio Exchange Telegraph, generalul Alexander a declarat între altele într'un interviu acordat presei:

Este greu să se spună când vom executa ieșirea noastră. Oamenii din spatele frontului au idei foarte curioase cu privire la operațiunile de debarcare. Ei par să-și închipuie că materialul este debarcat deose vapoare și vase mici așa cum se debarcă bagajele turistilor în timp de pace. De fapt totul este mult mai complicat.

BUCUREȘTI, 10 S. P. P. transmite: DIN BERLIN SE ANUNȚĂ CA, CONTRAATAURILE GERMANE DIN SECTORUL IAMPOL, ACOLO UNDE RUȘII AU DEPASIT IMPORTANTA LINIE FERATĂ STRATEGICĂ LEM-

Repetatele atacuri ale aviației americane împotriva regiunii Berlinului

Berlin, 10 (prin telefon) — Atacul de zi repetat al avioanelor americane împotriva regiunii orașului Berlin a pus din nou în primul plan războiul aerian față de evenimentele militare. Din partea inamicului se urmărește de a face lumea să creadă ca această ofensivă aeriană urmează a fi considerată ca o pregătire a invaziei anunțate și din acest motiv este terminată din punct de vedere militar. Nimeni nu se îndoește asupra faptului că și atacurile de zi ale americanilor au un caracter îndubitabil terorist, deoarece ele sunt îndreptate împotriva cartierelor de locuințe ale Berlinului ca și atacurile de noapte ale englezilor. Atât cât au reușit americanii să pătrundă în preajma capitalei Reichului, singurele lor jertfe au fost satele și coloniile suburbane. Dar aceste atacuri de zi arată o cumunătate cu cele de noapte căci ele costă pe atacatori uriașe pierderi și din acest punct de vedere atacurile aeriene ale inamicului se dovedesc o afacere care nu este deloc rentabilă de vreme ce americanii au pierdut în ziua de 6 Martie 140 de avioane în mare parte bombardiere cu mai multe motoare iar pierderile lor din 8 Martie au fost stabilite după rapoartele sosit în 112 aparate. Deoarece rezultatele doborîrilor obținute de germani nu sunt complete pierderile sunt și mai mari. Mai grea decât pierderea de material este pierderea personalului bine instruit, care poate fi cifrată pentru cele două zile la circa 2.000 de oameni. În aceste condiții se așteaptă cu încordare cât timp va putea răspunde Roosevelt față de poporul său prin această ofensivă aeriană.

ÎN RĂSĂRIT SITUAȚIA ESTE NESCHIMBĂTĂ

În răsărit situația generală deocamdată este neschimbată. Ea este și pe mai departe caracterizată de marile atacuri ale inamicului, cari sunt îndreptate împotriva frontului german de sud. Punc-

Aliații în fața unei ofensive care întrece tot ce s'a încercat până acum

București, 10, S. P. P. transmite: Din Washington se comunică știrea că d. Fr. Knox, ministrul marinei, a declarat în comitetul camerei următoarele:

Aliații se află în pragul unei ofensive care a depășit tot ce s'a încercat până acum. Frontul inamic a dat forțelor ameri-

Cel mai bun aviator german din vest nu s'a mai întors din misiune

BUCUREȘTI, 10 S. P. P. transmite: Din Berlin se anunță că locotenent colonelul Egon Mayer care a doborât 102

avioane și era socotit cel mai bun pilot german de pe frontul de vest, nu s'a mai întors din misiune. Egon Mayer a in-

canne puțină să realizeze cele mai mari operații amfibii ce s'au pomenit vreodată în vr'un război, — și se pot făgădui fără teama de a trada vr'un secret militar, că aceste operații continuă vor apare ca niște jocuri de copii atunci când ofensivele ce se pregătesc acum vor avea loc.

tele de sfortare ale atacurilor bolșevice sunt în majoritate pe ambele aripi. Pe aripa de răsărit a frontului sovieticii atacă înainte de toate la sud-vest de Krivoi-Rog, pe aripa de vest încearcă să lărgească în spre sud breșa pe care au reușit-o la Seperovka și Jampol. Deja la începutul atacului s'a crezut că măsurile germane vor necesita pentru a deveni eficace câteva zile. Acest lucru s'a confirmat. Acum însă pare că, contra operația germană este în desfășurare. Inamicul de ieri nu a mai obținut nici un progres mai remarcabil. Îndeosebi i s'a zădărnicit încercarea de a pătrunde în regiunea de sud a Guvernământului general. Cu toate acestea situația trebuie considerată încă în faza desfășurării. Este fără îndoială că în zilele ce urmează aici se vor da încă lupte grele. Între timp inamicul a continuat încercarea de a lega rezervele germane de pe alte sectoare a le frontului prin atacuri de repliere date cu puternice forțe. Pe autostrada Smolensk—Orșă o încercare de acest fel a eșuat.

PREȘIUNEA BOLȘEVICĂ VIZEAZĂ ORAȘUL MOGHILEV

În locul acestuia a intervenit o încercare de diversivare la vest de Krivec care vizează Moghilevul. Această a fost zădărniciușă totașa ca și atacurile inamice dela est de Orșă, ca i au eșuat față de rezistența îndârjită a trupelor germane. Nici la Vitebsk nu a obținut inamicul succese mai importante, iar între Nevel și lacul Pleskan s'a mărginit la atacuri locale. Importantă este schimbarea situației la Narva. Aici pe ea inițiativa a trecut îndubitabil de partea germană. Contraatacul german dela sud-vest de oraș cu direcția nordică adevărată împotriva capului de pod sovietic de acolo, face bune progrese. În același timp, atacurile bolșevicilor date din spre est și nord-est împotriva orașului au fost respinse.

canne puțină să realizeze cele mai mari operații amfibii ce s'au pomenit vreodată în vr'un război, — și se pot făgădui fără teama de a trada vr'un secret militar, că aceste operații continuă vor apare ca niște jocuri de copii atunci când ofensivele ce se pregătesc acum vor avea loc.

avioane și era socotit cel mai bun pilot german de pe frontul de vest, nu s'a mai întors din misiune. Egon Mayer a in-

Trăsnetul a căzut din nou asupra Londrei

GENEVA, 10. (Rador) — Se află din Londra că revista săptămânală engleză „Sphere” publică sub titlul „Trăsnetul a căzut din nou asupra Londrei” o întreaga serie de fotografii ale distrugerilor provocate în cursul ultimelor raiduri germane asupra Londrei.

Aceste fotografii arată între altele uzine întregi transformate în imense mormane de țărâș. O fotografie are în josul ei ex-

plicația următoare: „Acest incendiu nu poate fi stăvilit: pompierii sunt nepuțin-cioși față de violența lui”. Deducând unei alte fotografii, arătând o uzină în flăcări se citesc următoarele: „O altă imagine de foc și flăcări. Bombele incendiare aruncate de avioane germane nu au putut fi stinse destul de repede: uzina nu mai este decât o siluetă neagră înconjurată de flăcări”. O altă fotografie are drept legendă: „Nu

trat în Decembrie 1939 în escadrila de vânătoare Richthoffen, ca locotenent, și avea numai 22 ani. A luptat neîntrerupt în această escadrilă și a avansat până la gradul de Lt. Colonel, ajungând la mandantul escadrilei Sub conducerea sa escadrila a atins 2.000 victorii aeriene.

Urmărirea bandelor comuniste din Balcanii Occidentali

Berlin, 10. (Rador) — Continuarea urmării fără încetare a bandelor comuniste din Balcanii occidentali de către trupele germane a făcut ca multe dintre aceste bande să-și caute o scăpare peste Adriatică în Italia de Sud.

După ce s'a anunțat de curând că un grup de 150 bandiți au fost capturați pe coasta Adriaticei, se mai anunță acum că alți 4 bandiți au fost luați prizonieri pe coasta aceleiași mări după un schimb de focuri. Bandiții căutau deasemeni să fugă în Italia de Sud.

Spitale germane atinse de bombe avioanelor nord-americane

Berlin, 10. (Rador) — Cu prilejul atacului aerian dat la 9 Martie împotriva Berlinului formațiunile de bombardiere nord-americane au lovit între altele în mod grav și spitalul Rittberg, spitalul Sf. Hubert, spitalul militar Hindenburg precum și baracamentele crucii roșii în care erau instalați bolnavi.

Desigur că, cu acest prilej se deplânge un număr destul de mare de victime. În afara de acestea au căzut bombe și în cartierele de locuințe dese ale capitalei.

Aviatori englezi trag asupra subprefectului Joblen

PARIS, 10. (Rador) Corespondentul agenției DNB comunică:

Subprefectul dela Montdidier Joblen care călătorea în interes de serviciu în automobil a fost atacat cu focuri de mitralieră de către un avion englez care zbura la mică înălțime. Joblen a fost rănit grav și transportat la spital.

S'a cerut condamnarea la moarte a fostului ministru Pucheu

Lisabona, 10 (Rador) — După cum anunță Serviciul britanic de informații din Alger, în cursul procesului intentat fostului ministru de interne francez Pucheu, procurorul general Weiss a cerut condamnarea la moarte a acuzatului.

ROMÂNIA
STAȚIUNEA SEISMICĂ
Timișoara IV., Spl. Tudor Vladimirescu
Facultatea de Agronomie a șc. Politehnice

Buletin Seismic

La stațiunea seismică din Timișoara, s'au înregistrat azi 10 Martie 1944, două cutremure de pământ.

Primul foarte puternic a început la 0 ore, 12 minute, 2 secunde și înregistrarea lui a durat o oră și 32 minute. Depărtarea epicentrului 7.800 km.

Al doilea, tot depărtat dar de intensitate mult mai mică, a început la 8 ore 52 minute 22 secunde și înregistrarea lui a durat 53 minute.

mai rămâne decât foarte puțin din clădiri: un amestec eteroclit și de scânduri arse”.

După cum anunță Daily Telegraph raidurile germane deasupra Londrei s'au agravat și au atras după ele o sporire bruscă a numărului contractelor de asigurare încheiate de cunoscuta societate de asigurare engleză „Lloyds Underwriters”.

Aceasta sporire este de 40—50 la sută.